

Хөөдин тоог хойр холвхмн

Я. В Д О В И Н.

Целинн района „Родина“ колхозин ахлач

Мана колхозиг, тер дотр колхозин ахлач намаг, док-кадчик шалгъв. Манд тиим дуту-дунде ода чигн дала. Малин шим-шуус икәр гаргь-лгьиг, терүг государствд орулдж өглгьиг түргәр өсгдж чадх хамг эв-аргьиг күүднь олзлдж чадсн угавдн. Колхозин малин төл багъ, дакад малмуд үкцхәнә, талдан чигн гарула харгьцхана. Терүнә ашд бидн государствд мах болн үс орулдж өглгьяр өртә үлдвдн.

Сүүлин цагт эдл-ахун бәәдл ясрв, артелин чледүд дунд күүч-көлснә диг-дарань өбдлүл-гдв, көдлмшин норм болн көдлмшин үн диглгдв, тер учрар селәнә эдл-ахун, нег үлү малас гардг хот-хол авл-гьиг икдүүлгьн колхознику-дин бәәдлин сә хяалгьиг өбдлүлв.

Хойр джил урд артельд 20 миньгьн хөн бәәлә, ода бол-хла, эн джилин хургьдтагьан хамдан 40 миньгь гар хөн бәәнә. Минь эн джил, эдлгдгс 100 гектар газр болгьна тоод 3,5 центнер ноос авхмн. Хөн болгьнас дундлад 5,2 кило-грамм ноосн киргьгдж авгддж-ана. Эн джил цуг бийнь 1600 гар центнер ноосн авгдхмн.

Мана газрин ик агъу, хойр джилин эргцд хөбнә тоог, 1956 джилинәр дуньгцүлхлә, хойр холван икдүлх аргь учраджана. Хө өсглгьиг болн ноос авлгьиг цааранднь өсдж-өргджүлхин тускар бичсн КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Советин бич-гиг күүндвртән тәвәд, 1960 джил күртл хөбнә тоог 100 гектар газр болгьна тоод багь гихдән долан центнер ноос авдг болдгар 60 миньгьн хө-өнд күргдж өсгхмн гидж кол-

хозникуд нег дуугьар шиид-цхäv. Тер төләд, көг эрт тәв-хәр 7 отар белдджәнävдн. Тедн цугтан үвләр төлән өг-хмн. Манд бәәрн газртан үв-ләр хө хургьлулх аргь бәәнә. Нам эннь сән. Энүнд үвлин цагт көдлмш уга сул улс олт болна, тедн сакманшикуд болдж көдлцхәхмн. Үвләр хөд хургьлулгьна көдлмшин ик зуугьинь колхозин комп-лексн бригад бий берән авчана.

Мал хәрүлдг газриг уста кехин эркд, малиг услврар тетгхиг ясрулхин эркд 250 гектар газрт колхоз ус бәрхәр боодг кеджәнә. Терүнләрн зерглүлдж амтн бәәдг гермүд, культурн бытовой гермүд, малин хашас бас кеджәнävдн. Малин хот-хол белдлгьнд онц оньган өгчәнävдн. Артельд ниднин джиләс үлдсн өхн ик бәәнә. Хуучн скирдсиг ясджа-навдн, зәрм өвсинь шахчкад, Хар газр орулдж, малин бә-әрнд күргхвдн. Ода чиги ма-лин хот-хол му бишәр белд-гдв. Үвләр тәрсн тәрәнә куль-тур—хар гуйр, тер мөс тәрмр өвсн элвг. Эн тәрәнәс багь гихдән 2000 тонн сән чинртә өвс хурадж авхвдн. Энүнәс зөвәр ик өвсиг шахад, хөн үвлздг газрур авч одхвдн. Троицк МТС энүнәд дөнъ болх, нег үлү автомашигьяр.

Эн джил артель мах гаргь-лгьан күүс-дундур холван ша-ху икдүлхмн. Мана тоолгьяр болхла, государствд орулдж өгх махан күүцәх бйәгхә, нам давулдж күүцәхвдн. Ода 200 үкр, шаглгдсн 1500 хөн болн 450 хуц асргдджана. Эн мал-мудин чинән сән, нег долан хонг, хойр долан хонгас бидн эдниг белдлгьнә пунктсар йовулхвдн.